

„Tradycja świąteczna to też nasza tożsamość religijna” - wywiad z ks. dr Anatolem Szymaniukiem

O niezmiennej istocie Świąt Wielkanocnych, liturgiach w tym czasie oraz łączności modlitewnej, dzięki transmisjom internetowym, radiowym i telewizyjnym z ks. dr Anatolem Szymaniukiem, rzecznikiem prawosławnej Kurii Diecezji Białostocko-Gdańskiej rozmawia Małgorzata Sawicka.

Wyznawcy prawosławia obchodzą właśnie Paschę, czyli Świąta Wielkanocne. W tym roku tak inne od tych, które znamy...

W swej istocie, święta są te same. Dobiaża kresu wielkopostna wędrówka ku Passze, uwieńczeniem której jest podążanie za Chrystusem na Golgotę, aby następnie doświadczyć Łask płynących od Zmartwychwstałego Chrystusa. Stąd też Cerkiew prawosławna zwraca szczególną uwagę na liturgiczny aspekt przeżywania zbawczych wydarzeń na Golgocie i w Grobie Pańskim. Natomiast inne, gdyż nasze podążanie za Chrystusem ma miejsce w trudnym okresie dla całej ludzkości, spowodowanym przez pandemię koronawirusa. A ta niezwykle poważna sytuacja stała się niespodziewanym utrudnieniem dla wszystkich wiernych właśnie w tym liturgicznym przeżywaniu świąt.

Najważniejsze nabożeństwo tych świąt – Jutrznę paschalną - przypadające na noc z 18 na 19 kwietnia – obejmują obostrzenia związane z liczbą wiernych, którzy mogą fizycznie uczestniczyć w modlitwach w cerkwiach. Jakie rozwiązanie poleca ksiądz pozostałym wiernym? Czy alternatywą są transmisje radiowe, internetowe, telewizyjne?

Nabożeństwa Wielkiej Soboty i Paschy będą sprawowane we wszystkich świątyniach zgodnie z harmonogramem. Liturgia i Eucharystia, czyli przeżywanie Mąk Pańskich, Krzyża i Zmartwychwstania są osią całego naszego życia liturgicznego. Z bólem jednak przyjmujemy ten fakt, że na wyżej wspomnianych nabożeństwach będzie ograniczona liczba wiernych. Oczywiście wielu wiernych, którzy fizycznie nie mogą uczestniczyć w nabożeństwach w Cerkwi, starają się być w łączności modlitewnej za pośrednictwem wszelakich transmisji radiowych, telewizyjnych itp. Zresztą większość parafii w prosty sposób próbuje nawiązać liturgiczną więź ze swoimi wiernymi poprzez transmisje na żywo na Facebook'u swoich parafii. Nie jest to więź rzeczywista, ale namiastka wspólnoty wiary jest.

Czy zachowane zostaną wszystkie zwyczaje związane z obchodami zbliżających się świąt?

Nasze przywiązanie do tradycji jest ogromne. Tradycja świąteczna to też nasza tożsamość religijna, i wierzę, że pomimo ograniczeń i trudności ludzie zachowają wszystko to, co jest dla ich wiary i tradycji święte, szlachetne i cenne.

Co ze święceniem pokarmów?

Święcenie pokarmów jest też naszą nieodłączną tradycją paschalną. Stąd też będą one miały miejsce jak zawsze w Wielką Sobotę, oczywiście z zachowaniem wszelkich zaleceń władz i organów państwowych by nie stwarzać niepotrzebnych sytuacji zagrożenia epidemiologicznego.

Ze względu na panującą epidemię, wiele osób przenosi modlitwę do domu. Czy można powiedzieć, że koronawirus wprowadzi do naszego życia nowe dobre zwyczaje, które, być może, zbliżą do siebie rodziny?

Tak czy inaczej modlitwa w domu, modlitwa indywidualna powinna być elementem naszej pobożności. Tyle, że obecna sytuacja kwarantanny narodowej zmobilizowała jeszcze bardziej do takiej formy modlitwy, w sytuacji gdy nie mamy takiej możliwości modlitwy wspólnotowej. Mam nadzieję, że ona pozostanie, ale ponieważ człowiek jest istotą społeczną także w wymiarze religijnym będzie też dążyć do Liturgii, czyli do modlitwy wspólnoty.

Epidemia i okoliczności z nią związane to niezwykle czas. Co zdaniem księdza pozostawi on po sobie? Czy przewartościuje nasze życie?

Czas niezwykle to fakt, ale jest to też czas trudny wypełniony elementami paniki, strachu, wszelkiego rodzaju obaw o swoją egzystencję w szerokim znaczeniu tego słowa. Czy przewartościuje nasze życie? Nie potrafię odpowiedzieć jak przewartościuje. W każdym bądź razie taka sytuacja ogólnej izolacji w dobie epidemii, oprócz tego, że jest środkiem walki z rozprzestrzenianiem się epidemii, może nieść także pewne zagrożenia natury psychologicznej. Hasło „Pozostań w domu” jest w tym wypadku bardzo cenne, tylko co robię w domu? Oby ten czas był kreatywny dla nas, także w sensie duchowym. Cerkiew od wieków zawsze przypomina o metanoi, czyli naszej przemianie, bo być może my też w czymś zgrzeszyliśmy.

Dziś odczuwamy zagrożenie ze strony drugiego człowieka, co wzbudza w nas wzajemny brak zaufania. Czy kiedy ta sytuacja minie, powróci ufność w stosunku do drugiego człowieka.

Miejmy nadzieję, że tak. Wierzmy też w Opatrzność Bożą i pomimo

tych prób i doświadczeń Bóg nas nigdy nie zostawi.

Dziękuję za rozmowę.

*Fot. Krzysztof Łapiński i Mateusz Duchnowski, UMWP w
Białymstoku
TVP 3 Białystok*

Świąteczne wydania magazynu prawosławnego "U źródeł wiary" w niedzielę 19.04 o 19:30 oraz w poniedziałek 20.04 o godz. 17:30 na antenie TVP 3 Białystok.

Transmisje na Święta Wielkanocne w TVP:

- Jutrznia Paschalna z cerkwi pw. św. Mikołaja w Topilcu: na żywo 18.04 w godz. 23.40-1.15 TVP3 (do obejrzenia w całej Polsce oraz w TVP Stream) i Bielsat. Retransmisja w niedzielę w godz. 7.40-9.00 TVP Kultura i TVP 3 Białystok (również dostępna w TVP Stream);
- w Poniedziałek Wielkanocny o 11.30 w TVP 2 Wieczernia Paschalna z Cerkwi św. Jerzego w Białymstoku, powtórka 19.00 TVP 3 Białystok i TVP Stream.